

TALOUSARVIOALOITE 959/2005 vp

Määrärahan osoittaminen yliopistokeskuksille

Eduskunnalle

Koulutus- ja tiedepolitiikka on tunnustettu keskeiseksi vaikutuskanavaksi alueellisesti tasapainoisen kehityksen ja palveluiden turvaamisessa maan eri osissa (OPM:n strategia 2015, OPM:n aluestrategia 2003—2013). Korkeakoulujen roolia aluekehityksessä on perusteellisesti selvitetty OPM:ssä kansliapäällikkö Markku Linnan johtamassa työryhmässä. Yliopistojen aluevaikutusten osalta tämän työryhmän pohjalta toteutettiin alueellisten sateenvarjo-organisaatioiden — eli yliopistokeskusten — perustaminen kuudella paikkakunnalla, joissa on yliopistotoimintoja, muttei omaa yliopistoa. Nämä maakunnat on luokiteltu osaamistasoltaan heikomman kehityksen alueiksi (OPM:n työryhmien muistioita 28:2001).

Yliopistokeskukset perustettiin vuoden 2004 alusta lukien Kajaaniin, Kokkolaan, Lahteen, Mikkeliin, Poriin ja Seinäjoelle. Yliopistokeskukset ovat uusi erinomainen ratkaisumalli osaamisen kehittämisen haasteisiin tilanteessa, jossa uusia yliopistoja ei enää perusteta. Ne vahvistavat yliopistotoiminnan alueellista kattavuutta ja alueellista vaikuttavuutta. Jokaisessa kuudessa kaupungissa voidaan yliopistokeskuksen eri toimijoiden kesken rakentaa uudenlaista synergiaa. Emoyliopistot ovat toiminnan sisällön ja laadun takeina, ja tuovat samalla yliopistokeskuksille yhteyden monipuoliseen tiedemaailmaan keskuksen omien erityisalojen ulkopuolelle.

Yliopistokeskukset toimivat myös uranuurtajana, kehittämiskenttänä uusille toimintavoille, kuten uudet maisteriohjelmat ja verkostomalliset koulutusohjelmat ovat osoittaneet. Yliopistokes-

kukset toimivat aloilla, jotka liittyvät luontevasti maakuntiansa elinkeinorakenteeseen. Yritysyhteydet ovat tiiviit ja konkreettiset, samoin yhteistyö ammattikorkeakoulun kanssa. Yliopistokeskuksen aluevaikutukset ovat jo nyt näkyvissä alueiden elinkeinoelämässä.

Yliopistokeskusten koordinointiin on opetusministeriö osoittanut vuosille 2004—2006 kullekin 150 000 euron määrärahan. Tämän lisäksi yliopistokeskukset ovat saaneet vuosina 2004 ja 2005 yhteensä 3 miljoonan euron kehittämismäärärahan/vuosi (500 000 euroa/yliopistokeskus/vuosi). Kehittämismäärärahan osoittaminen toimintojen käynnistämiseksi ja aluevaikutusten vahvistamiseksi on ollut merkittävä. Määräaikaisen ja siten epävarman kehittämismäärärahan varassa ei ole kuitenkaan mahdollista tehdä pitkäjänteistä kehittämistyötä alueiden hyväksi. Tarvitaan perusrahoitusta. Koulutustason nostaminen sekä aluekehitystä tukeva tutkimus- ja innovaatiotoiminta ovat yliopistokeskusten keskeiset tavat toteuttaa yliopistojen yhteiskunnallista vuorovaikutustehtävää. Myös kansainvälistyminen lisää nopeasti alueellisten innovaatiojärjestelmien tarvetta, joissa yliopistot ovat aktiivisesti mukana. Hyvin käynnistyneiden ja aluevaikutuksiltaan merkittävien toimintojen perustointia edellytykset on turvattava.

Hallitusohjelmassa on sitouduttu korkeakoulujen aluevaikutusten vahvistamiseen ja yliopistokeskusten toiminnan turvaamiseen. Näiden tavoitteiden toteuttaminen edellyttää sitä, että yliopistokeskusten kehittämiseen osoitetaan vuodelle 2006 yhteensä 3,6 miljoonan euron ra-

TAA 959/2005 vp — Arto Seppälä /sd ym.

hoitus ja kehittämisraha muutetaan toimintameno-omäärärahasiksi "korvamerkittynä" yliopistokeskuksille kunkin yliopistokeskuksen koordinaatioyliopiston kautta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 talousarvioon momentille 29.10.22 3 600 000 euron toimintameno määrärahan perusrahoitukseen yliopistokeskuksille.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Arto Seppälä /sd
Anne Huotari /vas
Tuija Nurmi /kok
Olli Nepponen /kok
Jari Leppä /kesk
Katri Komi /kesk
Pekka Nousiainen /kesk
Aulis Ranta-Muotio /kesk
Mikko Elo /sd
Jutta Urpilainen /sd
Esko Ahonen /kesk

Raimo Vistbacka /ps
Kyösti Karjula /kesk
Paula Risikko /kok
Jukka Vihriälä /kesk
Pirkko Peltomo /sd
Petri Salo /kok
Veijo Puhjo /vas
Susanna Haapoja /kesk
Anne Holmlund /kok
Reijo Kallio /sd